

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 20. Superior sit suavis, & severus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Religionis Major, si dubitet probabiliter de periculo personæ quærentis auxilium; agit securius, condescendendo interim ipsius fragilitati, quam timore relaxationis in ordine cum securitate neget auxilium. Poterit itaque facilius fieri provilio circa rigorem ordinis servandum in eo postmodum, & circa alios; quam repararetur ad sanitatem, aut vitam, talis ægrotus, si lapsus est. Consonat pium dictum: melius est de nimia pietate, quam de nimia severitate, redargui. Gerson. Opusc. de Religionis perfectione Considerat. 15.

Rudolphus I. distabat: severum, & imitem, fuisse me, aliquando poenituit; lenem, & placabilem nunquam.

§. XIX.

Superior audiat benignè opposita.

Quis sum ego, ut vadam ad Pharaonem? Ex. 3. 11. Quinque objectiones, & replica; à Moyse Deo oppositæ in uno colloquio; & benignè omnes acceptæ. Putatis Deum ad justam iram provocatum, Moyse opponente tam multa, nè mandata impleat? Forsan è rubo disparuit? forsan ipsas flammæ in rubo ardentes, in repugnantis labra contorsit? forsan dimissum ad ovile privatum duxit honoratissima legatione? *Iratus quidem Dominus in Moysen.* Ex. 4. 14. ira tamen ejus eò desit, ut voluntati repugnantis accederet: *Aaron frater tuus &c.* Quis unquam, vel per somnium, cogitasset tantam patientiam in audiendis objectionibus repetitis? nisi Deus suò quasi digito scripsisset. In eo tamen, quod præcipiebat Moyse, nullò prorsus modo errare, aut decipi potuit: quanto magis ergo convenit, ut nos audeamus decretis nostris contradicentes; cum, ut homines, obnoxii simus infinitis erroribus. Oliva t. 3. conc. 13.

Etiam Domine: nam & catelli edunt de micis. Matth. 15. 27. Origenes hom. 7. in Evang. ô mulier violenta! Dominus dicit, non licet; & illa respondit: *etiam Domine*; potes, si velis. Canem me vocas. canis sum; sed non recedam à te. Non quero panem filiorum; da mihi micas, quas catuli manducant. Ad tantam audaciam adeò se Christus D. non commovit; ut sceminae oppositionem admiserit, ejusque precibus subscriperit. Id. ibidem.

Quomodo fiet istud? Luc. 1. 34. Nullus unquam Legatus in orbe visus est, aut dotibus clarior, aut, missus à majori principe, aut acturus de negotiis gravioris momenti; quam Archangelus Gabriel, unus ex primis Assessoribus divinitatis. Nec unquam inter mortales vixit, aut vivet, mulier sanctior, quam Maria Virgo, Regina Angelorum. Nihilominus anima tam considerata, tam modesta, verecunda, discutit legationem divinam; & coelesti legato non statim assentitur; imò contrà objicit: *quomodo fiet istud?* Miror magis, tam illustrem Dei Patris nuntium tolerare, & admittere, hujus Puellæ ob-

jectionem. Attamen minimè turbatus dubium admittit, & ambigenti planè satisfecit; *Spiritus S. superveniet in te.* Hinc infero: non solos arrogantes, aut temerarios, opponere se aliquando viris magnis, allatis rationibus; cum Virgo prudentissima, & silentii amantissima, difficultates proponit divino nuntio. *Secundò*, virorum esse sublimium, benignè audire eum, qui à se stabilita refutat; cum Angelus tam sublimis intelligentiæ auscultat humaniter, quæ objectat Virgo; nec increpat. Oliva t. 3. conc. 13.

§. XX.

Superior sit suavis, & severus.

Num. 1.

*Figura, & Symbola.**Ex Veteri.*

NUnquam Deus severior apparuit Mundo, quam in diluvio; quod fuit in verè: ut terræ fructus omnes testarentur summi Judicis mansuetudinem, & beneficentiam. Ità notavit S. Ambrosius l. de Noe c. 14.

Non antea cataractas cœli severus peccatorum ulior aperuit; quam gratiarum fontes præmitteret: quæ justissimum testarentur Judicem; qui, post mansuetudinem exhibitam, post multam misericordiam, reorum pertinaciam castigat. Bæza t. 1. l. 1. c. 2. §. 4.

Cumque tuleris de sanguine, qui est super altare, & de oleo unctiois; adsparges Aaron, & vestes ejus &c. Ex. 29. 21. Unguntur oleo, & sanguine; ut scirent olei misericordiam cum rigore sanguinis temperare. Oleaster hinc.

Invenit germinasse virgam Aaron, & turgentibus gemmis eruperant flores. Num. 17. 8. Moderatoris virga sit instar Aaronicæ virgæ; quæ flores, fructusque, produxit. Sic suavis, fructu plena, & amore. Barradius t. 1. l. 10. c. 19.

Benedictio illius, qui apparuit in rubo, veniat super caput Joseph. Deut. 33. 16. Non alia benedictio, non alius mos, decet principem, quam *benedictio illius, qui apparuit in rubo.* Hujus indolem imbibant, quicumque homines regunt. Ignis in rubo judicem inter spinosos peccatores agebat. Ex. 3. 2. Ignis rubo adhæret, & rubus viret correptus igne: judex inter reos agit, & adhuc non cadit reus ullus. Quæ rei causa? S. August. q. 42. vet. test. lex statim vindicare non venerat; sed prius ostendere; ideo ignis rubum non combussit. Bæza t. 1. l. 1. c. 2. §. 4. Nihil est, quod æquè in admirationem rapiat viros etiam magnificè educatos; ac ubi inspeclant ignem, principem elementorum considerare in rubo, nè unâ quidem spinâ ambustâ. Lucebat ille, non urebat. Ità ad Præsidium documentum, igni Moy-saico splendor permittitur, incendium perit. Quam

bis; dein largitas septem stellarum, seu donorum gratiæ; & tandem rigor pœnæ in correptione subditorum. Sylveira in Apoc. 1. q. 66.

Similis erat aspectus lapidis jaspidis, & sardinis. Apoc. 4. 3. Viegas, Pererius: jaspide virente significatur Dei misericordia; sardo rubente justitia. His optimè gubernatio omnis fulcitur. Sylveira hïc.

Et alium Angelum fortem amictum nube, & iris in capite ejus. Apoc. 10. 1. Nubes tempestates generat; iris indicium clementiæ, & serenitatis. Pinna Eth. 126.

Ex Patribus, & aliis.

In columba, & igne, Spiritus S. ostenditur: quia, quicumque illò pleni sunt, sic mansuetudini simplicitatis inferiunt; ut contra culpas delinquentium etiam zelò rectitudinis accendantur. S. Gregor. moral. l. 1. c. 2.

Rosa cum spinis. Lemma: *Cum lenitate asperitas.* Picinelli.

Num. 2.

Testimonia, & exempla.

Ex Veteri.

FUIT Deus Pater Hebræi populi. Ex. 4. 22. *filius meus primogenitus Israel.* Leges condit Ex. 20. 3. sed nihil hïc pœnarum contra peccantes. Levit. 20. 8. autem urget: *custodite præcepta mea.* Audit filius sapius: *morte moriatur.* Nihil in Exodo, aut parum, minarum; multum in Levitico. S. Cyrillus Alex. l. 1. 1. in Levit. primum provocaris ut filius: quòd si, ut filius obediens esse non vis; contemptor plesteris ut servus. Velloso in Judith. 5. Paran. 3.

Moses locutus est omnia verba Cantici hujus in auribus populi. Deut. 32. 44. *Quærit S. Chrylost. in l. 1. Cur Canticum hoc vocet, canatque, Moyses? cum potius sit acris populi objurgatio? Respondet: sapienter id eum facere: ut cantu lenit asperitatem objurgationis.* Cornelius hïc.

Fili mi, da gloriam Domino Deo Israel, & confitere. Jos. 7. 19. Achan auri reum, anathemate pollutum, blandis verbis alloquitur Josue. Blanda reprehensio culpæ medicatur. Naxera hïc. S. Josue, vir discretus, & non turbulent; sed piè, ac mitè, primò alloquitur reum: nè ex dura allocutione perterritus, aut exacerbatus, non acquiescat veram dare responsonem. Dion. Cath. hïc.

Diffusa est gratia in labiis tuis. Pl. 44. 3. Post egregiam formam decoris, post gratiam diffusam in labiis, imperatur à Patre; ut accingatur gladiò suæ fortitudinis, ad ultionem inimicorum. S. Paschasius hïc.

Ex Novo.

Vade Sathana. Matth. 4. 10. &c. Ad duas primas tentationes Dominus leniter dæmoni respondet: tandem, cum de ejus patientia diaboli augetur malitia, asperis verbis à se abegit. Bis patiens, semel rigidus, Naxera in Jos. 19. §. 20.

Beati, qui esuriunt, & sitiunt, justitiam. Matth. 6. 6. mox sequitur: *Beati misericordes.* Nè Zelus immoderator in vitium feratur, sequitur misericordia, quâ temperetur. Guaricus de omn. SS.

Homini Regi. Matth. 22. 2. Homo primum, dein Rex vocatur Deus. Homo humanitatem, & mansuetudinem, significat; Rex potestatem, & majestatem. Prius ergo clementiæ, quàm rigoris, nomen sibi indit: ut principes doceat; austeros esse posse, cum res non ferunt aliud; clementes verò, & misericordes, usque dum non possint amplius. Did. Niff. D. 19. Pent. §. 2.

Amice, quomodo huc intrasti? Matth. 22. 12. Adulcissimo incipit rex ille verbo convivam illum amicum vocans. Joan. Cluniac. tomo 5. f. 57. *Quid verò illud mel verborum secutum? ligatis manibus &c.* Did. Niff. l. 2. Phœn. Græ. c. 10.

Qui intingit mecum. Matth. 26. 23. In his pensandum est; quàm modestè, ordinatè, & piè; quàm demum terribiliter, Christus admonuit Judam. Primò enim dicebat: *unus vestrum me traditurus.* Secundò, *qui intingit mecum,* & pœnam adjecit: *va homini illi!* Dion. Carthuf hïc.

Gratias ago Deo meo semper &c. 1. Cor. 1. 4. Nisi enim verecunda mentes fuerint palpando reprehensæ; ita ut ex aliis rebus audiant, quod in consolationem fumant; per increpationem protinus ad desperationem cadunt. S. Gregor. hom. 11. in Ezech. 3.

Quid vultis in virga veniam, ad vos? 1. Cor. 4. 21. Ut scias, mitem esse Doctorem; eorum ipsorum, quos arguit, consulti voluntatem. S. Ambros. l. 7. in Luc. 10.

Laudo autem vos fratres &c. 1. Cor. 11. 2. Est hæc præmunitio ad admonitionem: quia enim mox sequenti versu carpere incipit Corinthiorum abusus; hinc correptionem suam promere præmolit: ut quasi pillulam saccharò oblitam facilius capiant, & hauriant. Cornelius hïc.

Argue, obsecra, increpa. 2. Tim. 4. 2. Quam pretiosâ necluntur fibulâ ferri increpationum annuli: *argue, obsecra, increpa.* Verum, quod medium inter hæc regnare vult Paulus, non se jungatur. *Argue;* sed *obsecra.* Condiatur reprehensionis fel obsecrationum melle: *Oliva l. 12. Strom. §. Argue &c.*

Sed habeo adversum te. Apoc. 2. 4. Superius præmisit laudem, hïc subjungit increpationem. In qua evidenter edocemur; ut, si quem nostris verbis edocere volumus, prius, si quæ habet bona, ei commemorare debemus: nè, si eum primum per increpationem exasperemus, non ad recuperandum bonum amissum erigamus; sed in barathrum desperationis præcipitemus. Richardus à S. Vict. l. 1. c. 5. hïc.

Non est exasperandus proximus, si in aliquod peccatum sit lapsus; sed est à tristitia relevandus, & cum dulcedine corrigendus. Quis tu? qui justitiam in factò pratendis, & sub pallio zeli crudelitatem abscondis? non est justitia, quam non comitatur clementia. Quare non attendis, Christi clementiam, quam ostendit cum muliere in adulterio deprehensâ &c. Joan. 8. 6. S. Bonaventura l. 7.

Non

Non est admonitio accepta in oculis Altissimi, quæ non fit ex charitatis intimo, & in spiritu lenitatis. Blesensis ep. 24.

§. XXI.

Superior non sit sibi lenis, aliis rigidus.

Ex Veteri.

Faciamus hominem ut præsit piscibus maris &c. Gen. 1. 26. Cibos deim apponit Deus: *dedi vobis omnem herbam &c.* v. 29. In hac mensa Adam est, & leo subditus. Consulto Deus homini, & brutis, communem mensam apponit: nè putet princeps, se delicatis alendum, domesticis miserè cibatis. Velloso in Judith 6. Patren. 21.

Nigra sum, sed formosa, filia Jerusalem; sicut tabernaculum Cedar, sicut pelles Salomonis. Cant. 1. 4. Cur non dicit, se formosam, ut Salomonem; sed ut pelles Salomonis? quia ille, quod filius ejus Roboam confessus, sibi blandus, & molliculus; subditus durus. 3. Reg. 12. 11. *Pater meus posuit super vos jugum grave, pater meus cecidit vos flagellis.* Et quid discipulo Salomon dicit? *magnificavi opera mea; edificavi mihi domos &c.* Mihi, mihi, mea voluptati, & commoda. Dicit ergo sponsa, se formosam, non ut Salomonem, qui sibi blandulus, subditus austerus: sed sicut pelles Salomonis; quæ fodabantur, ventis, pluvia, pulveri expositæ; ut illas, & munda fervarent, quæcunque operiebant. Hæc deformitas pulchritudo sponsæ erat: nihil enim plus ornatur Superiorem, quam cum se asperitibus, & jejuniis, deformat; ut subditis commoda afferat: cum sibi leones sunt, subditis agni. Did. Niss. fer. 3. D. 2. Quadr. §. 5.

Ponam eam in possessionem ericii. Is. 14. 23. q. d. reges, & dominos eorum, futuros similes ericiorum. Ericius obarmatus sentibus; quibus non se compungit, sed alios; sibi partem pellis interioris lenem, mollemque, usurpat. Id. ibidem. S. Gregorius per hoc animal intelligit homines, aliis truculentos; cum sibi omnia sua via, velint. Ericius enim, cum ad ipsam accesseris, carnem, quæ mollis est, in seipso recondit; aculeos tamen, & spinas, tibi soli ostendit. Sic invenies homines sibi molles, aliis asperos. Diez. Mansuetudo.

Fecit sibi metum umbraculum ibi &c. Jon. 4. 5. Tam delicatus, ut umbraculo destructo, mirè doleat; sed Ninivitis immitis. S. Basilii or. 12. Dei nomine: ô propheta! adversus peccatores immisericors es; quos sui poenitet, eorum te non miseret? sententiam non mutas? nunquid flosculi deplorabis exitum? & tot hominum myriadas poenæ dedam? Naxera in Jos. 1. §. 25.

Ex Novo.

Alligant onera gravia &c. Matth. 23. 4. Malus Prælati, qui sibi blandus, cæteris durus. Did. Niss. antè citatus.

Descendens stetit in loco campestri. Luc. 6. 17. Dominus ascendit in montem; ad turbas verò descendit, & eos excipit in loco campestri. Optimus Princeps; qui sibi reservat aspera, suis plana, & facilia. Sylveira hic q. 4.

Polyantib. Sacra Tom. II.

Ego sum vitis, vos palmites. Joân. 15. 5. Insinuat; ut, si boni præfules esse velint, vitem imitentur, quod ille faciebat Vitis planta est omnium cæterarum maximè rudis, & inforsis; sed germina quàm formosa, & elegantia! Itaque se omni decore exuit; ut, quidquid ornamenti habere poterat, palmitibus suis cedat. Did. Niss. fer. 3. D. 2. Quadr. §. 5.

Dum comedit, suo pater, alieno ventri esse vitricus perhibetur. B. Petrus Dam. opusc. 1. de fuga dign. Eccl. c. 2. de pseudo prælide.

§. XXII.

Superior facilem det suis accessum.

Thronus ejus sicut Sol. Pl. 88. 38. Ideo soli collatum solium, quod omnibus patere debeat; nec difficilis esse aditus ad Imperantes; quin intrare prohibitos invitet, & ad se trahat. Oliva l. 12. Strom. §. Thronus ejus &c.

Decies milies centena milia assistebant ei. Dan. 7. 10. Stant Angeli ad januam, ut introducant, non repellant? ut suggerant, non ut terreat. Hoc amat janua Salvatoris, ut pulsatoribus semper abundet, opportunis, importunis. Propterea ipse Dominus videns januam suam à petitorum voce, & à pulsantium clamore, silere; invitat omnes, omnibus paratus tribuere pietatem: *petite, & dabitur; pulsate, & aperietur.* Luc. 11. 9. Nulla est pompa in janua; ego sum janua. S. August. l. 171. de temp.

Nudaverunt tectum. Marci 2. 4. Permittit Christus ut per tectum paralyticus ad se descendat: quò doceat, nullum debere esse impedimentum, quod accessum salutis, vel subditi, ad principem prohibeat. Sylveira in Matth. 9.

Descendens cum illis stetit in loco campestri. Luc. 6. 17. Plano, & communi, ut omnes possent accedere ad audiendam sapientiam ejus. S. Bonaventura. *Sapientia foris prædicat.* Prov. 1. 20.

Proprias oves vocat nominatim. Joân. 10. 3. Ecce tibi boni Prælati notionem, imò obligationem. Scilicet, quod non ipse primò audiat ovium balatus, & gemitus, vocantium pastorem; sed ipse primò audiatur, & primò vocet ad se singulas oves, singularumque dispiciat necessitates, & voces illarum diligentia suâ præveniat. Bæza t. 3. l. 15. c. 6. §. 5.

Ego sum, quem queritis. Act. 10. 21. Discant Rectores non se recondere à subditis. Sylveira hic.

§. XXIII.

Superior visitet suos; sit præsens, vigil, attendat.

Num. 1.

Figure, & Symbola.

Vade, & vide, si cuncta prospera sint erga fratres tuos, & pecora; & renuntia mihi, quid agatur. Gen. 37. 14. Hebr: *vide pacem fratrum tuorum.* Oleaster hic: tenentur parentes explorare filiorum gesta; quemadmodum & Superiores subditorum opera; rectè sint, an perversa? ut malè gesta possint in eis arguere; præcipuè pacem; sine quâ corpus Reipublicæ non potest consistere.

Bbb bb

Possit